

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Holyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadása
 vagy megőrsésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Zichy János gróf kultuszminiszter.

(—a.) Khuen-Héderváry eddigi csonka kabinete ma nevezetes politikussal bővült ki: Zichy János grófot a kormányelnök mai audienciáján kinevezte a király kultuszminiszterré.

Ez a kinevezés az alkotmánypárt feloszlása óta befejezett ténynek volt tekinthető; — eredete pedig alighanem arra a kihallgatásra nyulik vissza, a mely Khuen-Héderváry grófot mindjárt kinevezése után fogadta a trónörökös.

Khuen-Héderváry gróf sokkal liberálisabb, semhogy ő magától Zichy kultuszminiszteri kinevezésére gondolt volna. De elég okos ahhoz, hogy végrehajtsa a Belvedereből vett intézkedést.

Elvégre — ettől eltekintve — Zichy János gróf neve és személye igen széles körökben nagyon jó reklám a kormány és pártja számára. Jó részben az is az ő befolyásának tulajdonítható, hogy az alkotmánypárt fele a kormányhoz csatlakozott. De még nagyobb hasznát fogja ennek látni a kormány és pártja a választásoknál.

Zichy János grófot kétségkívül megbecsülik azért a kabinetben és a munkapártban De az a nagy kérdés, lesz-e

neki annyi befolyása, hogy elveit érvényesíteni tudja?

Mert Zichy János gróf. ha annak idejében az obstrukció miatt ki is lépett a néppártból, de konzervatív elveit nem tagadta meg azóta sem. Zichy János gróf mai napig elnöke a katolikus nagygyűléseknek s irányítója a katolikus mozgalmaknak.

Sem ezen állásáról, sem az azokkal összekötött elvekről nem mondott le elvei fenntartásával lépett be a kormányba.

Annyira okos embernek mindenki ismeri Zichy János grófot, hogy nem gondolja róla senki, hogy ő most már ajtószűrtől ront neki elvei megvalósításának és követeli, ha nem is a revíziót, mert erről már régebben lemondott, de a kath. nagygyűlések és az általa vezetett kath. akciók többi postulatumait.

De azt mindenestre elvárja tőle az ország nagy többségét képező katolikus társadalom, hogy nem enged érvényesülni szabadkőműves, egyházellenes tendenciákat. Ha nem tudná megakadályozni azokat, bizonyára ott hagyja a kormányt is, a pártot is.

Ennyiből megnyugvással látjuk, hogy ő veszi át kultuszügyeink vezetését.

Másrésztől aggódunk miatta, hogy a

mostani zavaros politikai viszonyok könnyen lejáráthatják az ő politikai tekintélyét. Ez pedig sokat ártana a jövőnek.

Mert nemcsak az osztrák lapok írják, hanem Magyarországon is meg van róla győződve mindenki, hogy Zichy Jánosra a nemzet jövőjében nagy feladat vár.

És ennek az alapja nemcsak abban a meleg érdeklődésben keresendő, amellyel a trónörökös őt kitünteti, hanem a nemes gróf kiváló szellemi tulajdonai-ban is.

Másfél évtizeddel ezelőtt lépett Zichy János a politikai küzdőtér porondjára. Már akkor is bizalmára méltatta őt a trónörökös, mégis megakarták akadályozni a liberálisok, hogy a parlamentbe juthasson. Két napig tartott a hirhedt nyitirai választás, mely egyszerre országos hírvé tette nevét. Ma pedig ime a legelső kerületek versenyeznek Zichy nevéért s egykori ellenfelei a nagy liberálisok keresik kegyeit.

A Gondviselés nehéz időkben nehéz pozícióba helyezte őt; ez bizony próbára teszi az államférfi erejét, még talán az ember hitét is, — de az államférfi és a hívő méltó ambíciója, hogy megfeleljen annak.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A büntetés.

Irta: Michel Corday.

Georges Privat elhatározta, hogy megbosszulja magát és miközben autóját nagy szakértelemmel kormányozta, bizalmasan elmondta bosztervét mellelte ülő nejeének.

A legközelebbi alkalommal, ha egy utcai suhanc ismét kövel dobálma az automobili, elfogja a fickót, maga mellé emeli a kocsi-ba és elviszi tizenöt kilométernyire, ahol aztán az ut szélén leteszi, hogy büntetésből gyalog tegye meg az utat visszafelé. Kibájlhat amennyire akar, nem könyörül meg rajta; azt hiszi, hogy így majd máskor elmeg a kedve a ködöbálástól, ha táradta, porosav, gyalog kell majd megtenni a hosszú utat.

Privát ezt visszavonhatatlanul elhatározta és szinte leste az alkalmat, hogy jól kieszt tervét végrehajthassa.

A bosszu gondolata a Vogézekben tett kirándulásán is foglalkoztatta, ott a hol a gyermekek nem csupán pajkosságból, hanem a legkomolyabb szándékkal dobálják meg kövekkel a gyűlölt járműveket, mintha csak vallási szertartást követnének.

Megkövezik az autót, melyet gyűlölni tanítottak, ép úgy, mint a szent képeket tisztelni. A szülők táplálták gyermekeikben ezt a kérlelhetlen gyűlöletet... Az országot a nép! Csak a nép! A tehén és disznósordáé és a baromfiaké! Mindig is azoké volt, ezután is így kell lenni. Aki a régen szentesített szokást megzavarja, az tolakodó ellenség! Nem benschülöt, hanem jött-ment idegen! Ilyen elvekben nevelik ezek az emberek serdülő csemetéiket...

Nos tehát Georges Privat, védj meg jogaidat mint sportsman, légy okos, ügyes és mutasd meg ezeknek az apró suhancoknak, hogy nem állasz tehetetlenül, gonosz csinjeikkel szemben. Es ha a harc egyenlő fegyverekkel folyik, bizonyosan sikerült rövid időn a nép butaságát megtékezni.

Ha a kis csavargó majd látja, hogy nem tréfa a dolog, hogy elviszik tizenöt-busz kilométernyire és leteszik az ismeretlen országúton, akkor majd abbahagyja megrögzött szokásait...

Az alkalom nemsokára önként kinakozott. Neufehateau közelében, a falu végén, az utszélen álló pöttönyi suhanc egy kövel a kezében várta az arra robogó autót, melyet teljes nyugodtsággal és biztossággal célba vett. A kö horzsolta Privat asszoy túlet és rövid száraz robajjal, a hátrahatott kocsi-tetőre zuhant.

Privat, aki hegynek felfelé még néhány méternyire csak lassan hajtott, hirtelen fékezett, kiugrott a kocsi-ból, felkapta porköpeny-gének libegő szárnyait, hogy a futásban ne gátolják és a fickó után vetete magát.

Fel volt háborodva a gondolattól, hogy nejét könnyen érhetne volna nagyobb sérülés. Eggett a bosszúgytól és örült, hogy tervét végrehajtsa, a mi annál valószínűbbnek látszott, mert a kis bűnös berzasztóan megjedte az ide-

Főtisztelendő Papság figyelmébe!

- Uj női- és férfi-cipész üzlet! -

Paróczay Mátyás

NAGYVÁRAD,

Rákóczi-ut és Nagy Sándor-utca sarkán

(Czillér mellett.)

A politikai helyzet.

A kormánypart országszerte nagy buzgósággal szervezkedik s a szervezkedés arányai arra vallanak, hogy itt tartós uralomra készülnek berendezkedni. Ezzel szemben az ellenzéki pártok még csak most kezdenek felocsudni abból a lethargiából, melyet az új helyzet valamennyinél előidézett. Mindenütt kárhuzatosnak tartják a függetlenségi pártban megtörtént szakadást, amely az ellenzéki pártok erejét, parlamenti nagy többségük dacára megbénította. Egyedül a néppárt és a Justh-párt léptek a tevékenység mezejére, míg a Kossuth-párt egyelőre a vidéki helyzet felől tapogatózik, a volt alkotmánypartnak a kormány mellé nem szegődött tagjai pedig csüggedten félreállottak.

Jellemző a helyzetre, hogy a Justh-párt közeledik a szocialistákhoz s az általános és egyenlő választójog jelszavát mindjobban hangoztatja. A helyzet egyelőre nem nyújt tiszta képet s csak a választásokra való készülődés tölti el az embereket. Pedig megtörténhetik, hogy a választás után a helyzet egyáltalán nem tisztázódik. sőt még bizonytalanabbá válik.

Pártmozgalmak Biharmegyében.

Nagyváradon ma lesz az első értekezlet a városi nemzeti munkapárt alakítása ügyében. Holnap pedig követi a megyei munkapárt előkészítő gyűlése, melyre Tisza István grófot is várják.

Szalárdon Tóth Mihály földbirtokos közreműködésével a párt eljutott az alakulás stádiumába. Cséffán úgy mint a járás többi községeiben is Markovits Károly készíti elő a párt alakulást, mely szintén az utolsó lépéseknél tart. A margitai kerületben a nagyváradi alakulásra várnak és akkor bontják ki a párt lobogóját. A választási mozgalmak itt még teljesen kimerülnek a jelölt kombinálásában.

gen hosszú fekete köpenyétől és rémségesen nagy szemvédőjéről.

Privat csakhamar utólrta a futásnak eredő fiut, megragadta és erősen megrázta vállait. Az apró emberke alig volt még tíz éves. Pufók. piros arca most a félelemtől holsápadtá változott és egész testében reszketett.

Eddig sohase állottak meg a kövel dobált ördögcserek . . . miudig tovább prűszköltek . . . nem tudta tehát elgondolni, mi lesz most ennek a szokatlan megállásnak a folytatása . . . Miért nem haragudtak a hajgálásért máskor? Es miért haragudtak meg éppen ma?

— Megállj te kölyök! Megtanítalak én kövekkel dobálózni!

— Ne tessék fáradni, magamtól is tudok hajgálni — szepegett a lurkó.

— Azt hiszed, hogy csak úgy szárazon büntetlenül menekülsz? Hohó! Magammal vislek! Az ördögnek adlak! Előre! Indulj!

Néhány perccel később, a kis gouosztevő szepegeve, szorongva, már a kocsi hátulsó padján guggolt a podgyász között . . . és az auto, vidáman továbbfogott.

Privat teljes sebességgel hajtott.

Kárörvendve pislogat hátra a remegő, pityergő gyerekre.

Képzeli, mennyire meg van rémulve, hogy most ilyen örül gyorsasággal távolodik el a hazai rögtől az ismetetlen idegenbe! Világéletében eszében tartja ezt az önkéntelen utat és elmegy a kedve a ködöbálástól, A sik országut a messze távolban terült el előttük.

Privat a lehető legnagyobb gyorsasággal hajtott, hogy a fiut még inkább megfélemlítse.

Kis idő múlva már fékezni akart, de ez nem könnyű dolog a sima, sik uton, mikor a motor éppen a legerősebb működésben van. Elhatározta, hogy a legelső megállónál leteszi

Többet majd a központi alakulás után tesznek. A derecskei járásban nagyban készülnek az új párt megalakítására. Innen nagy tömeg választó készül Nagyváradra az alakulásra. A tenkei kerületben a legcsendesebb a hangulat.

A nemzetiségi kombinációk is mintha elaludtak volna, bár ez a csendesség is szoros összefüggésben a váradi alakulással. A tenkei kerületben különben eddig a legkomolyabb jelölt Erős Rezső, akinek megválasztását úgy a beéli járás, mint a tenkei járás választói teljesen bizonyosnak tekintik.

Khuen a királynál.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök a Grand Hotelben levő szállásáról ma reggel 9 órakor a Magyar Házba hajtatott, a hol mindenekelőtt Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszternek a látogatását fogadta, akivel rövid megbeszélést folytatott. Ezután a magyar palotába a miniszterelnököt Daruváry Géza kabinetirodai osztályfőnök látogatta meg. Később gróf Szapáry követségi tanácsost fogadta. A miniszterelnök háromnegyed 10 órakor a Hofburgba hajtatott, ahol pontban 10 órakor külön kihallgatáson jelent meg a felségénél.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök kihallgatása másfél óra hosszat tartott. Fél 12 órakor a miniszterelnök távozott a király dolgozószobájából és a kabinetirodába ment, ahol hosszabb ideig időzött. A kihallgatás lefolyásáról és eredményéről a »Bud. Tud.«-val legilletékesebb helyről a következőket közlik:

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök elsőbbsen jelentést tett a helyzetről és a legutóbbi kihallgatása óta történetekről. Aztán a miniszterelnök Zichy János gróf b. t. t. országgyűlési képviselőnek vallás- és közoktatás-

a fiut. Aztán utiköltséget ad neki, hogy visszafelé a vasutat használhassa. Elégséges lesz büntetésnek az átszenvedett félelem. Az utjelzők egymásután vonulnak el a robogó auto mellett.

Már a legközelebbi falu háztetői is látszanak . . . ez lassításra készítette a kormányost. . . fékezett . . . hogy gépét megállíthassa és kis foglyának szabadságát visszaadhassa.

*

Privat úgy el volt merülve gondolataiba, olyan nagy örömet talált a himbálózó kocsi-ban, hogy szinte megelégedett kis utitársáról.

Es mikor hirtelen mégis eszébe jutott, bensőleg nagy elégtételt érzett, hogy a kis gonosztevőt így megrézfálhatta.

Körülbelül száz kilométernyi robogás után, az auto prűszkölve megállott és Privat hátrahézt.

A kis suhanc lihegő ajkakkal, ragyogó szemekkel, nyugodtan ült a podgyászok és dobozok között.

Privat a zsebeiben kotorászva, pénze után keresgért és érdes, durva hangon rárvélt a gyerekekre:

— Így nil! Most szabadon bocsátalak és remélem a jövőben nem fogsz kövel dobálózni!

D: milyen meglepetés és csalódás érte . . . Teljesen eltévesztette szándékolt célját.

A fickó a szédítő gyors utazásban gyönyörét talált és ott ült örömsugárzó arccal, lelkesedéstől sugárzó szemekkel a kocsi-ban, mozdulatlanul és félelaken, halkán, szin e könyörögve mondta:

— Eies bácsi, ha megengedi, még tovább is elmegyek magukkal! . . .

ügyi miniszterré való kinevezésére tett előterjesztést. A kihallgatáson megtörtént a kinevezés Zichy János grófnak vallás- és közoktatásügyi miniszterré való kinevezésére, valamint a Székely Ferenc dr igazságügyi miniszternek a vallás- és közoktatásügyi miniszterium ideiglenes vezetése alól való fölmentésére vonatkozó királyi kéziratokat a hivatalos lap holnapi vagy holnaputáni száma közli. Zichy János gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter eskütelének napja még nincs megállapítva. A kihallgatáson a miniszterelnök egyéb kinevezésekre nézve is tett előterjesztést.

Az új államtitkárok.

Héderváry az audencia után a Nap munkatársa előtt a következőket mondta:

— Őfelsége nagyon kegyesen fogadott és hozzájárult előterjesztéseimhez. Positiv eredménye a mai audenciának Zichy János kinevezése. Az államtitkárokra vonatkozólag még nem történtek meg a kinevezések, azonban már e hét folyamán azok is meg fognak történni.

Zichy János nyilatkozata.

Zichy Jánost a kinevezés híre után keresztény szocialisták lapjának a Népek egyik munkatársa meginterjuvotta. Az új miniszter a következőket mondta az újságíróknak:

— Nagyon örülök annak, hogy mint kinevezett miniszter köszönhetem a keresztény szocialistákat. A keresztény szocializmusra vonatkozólag kijelentem, hogy mint Szegeden, úgy most is hangoztatom, miszerint a keresztény szocialistáké a jövő. Még azonban nem mertem reményleni sem, hogy ily hamar kibontakozzék a párt, melynek oly nagy jövője van. Az autonomiaról és a választói jogról még ezuttal nem nyilatkozhatom, mert azt akkorra tartom fenn fenn mikor már mint aktiv miniszter fogok működni.

Elment a József ezred.

Tegnap este utazott el a nagyváradi házi-ezred: a 37. sorjalogezred Nagyváradról új állomás helyére Bécsbe.

Nagyvárad lakosságának jó része talpon volt, hogy bucsut vegyen az ezred tisztikarától és legénységétől, amelynek zöme Biharmegyei és nagyváradi fiukból áll.

Az ezredhez tartozó gépfegyvereket, lovakat és az ezred podgyászát már délután kivitték a vasúthoz s külön terhevonattal szállították Bécsbe.

Délután 5 órakor már meglátszott az utcákon, de különösen a Nagyvásár-téren, hogy a közönség óriási számmal nézi végig a kivonulást.

A várhoz vezető utcat elzárta a katonasán s az Ujevilág kávéház előtt ezernyi közönség gyült össze, úgy hogy a gyalog és lovas rendőrök és a katonaság csak nehezen tudta tartatani a rendet.

A várba civileket csak különös engedéllyel bocsátottak be. A Nagypiacon, a várhoz vezető ut déli oldalán fentartották a helyet a távozó ezred tiszteletére kirendelt különböző fegyvernemek részére, míg az utészaki oldalát a közönség lepte el.

Egyenkint érkeztek a nagypiacra a különböző csapatok.

Legelőbb jöttek a honvéddadapród iskola 3. és 4. évtolyamának növendékei, *Lócsi* százados vezetése alatt s a szénapiac előtt, a járda szélén foglaltak állást.

Utánuk következett 2 úteg tűzértség a 19. hadosztály tűzérezredből, *Rozenszveiy* alezredes parancsnoksága alatt.

Ezután egy honvéd század a 4. honvéd gyalogezredből *Haner Miksa* százados vezetése alatt.

Végül, majdnem a közúti vasut raktáránál egy szakasz közös és egy szakasz honvéd huszárság állott, a villamos vasut sinei mögött. A honvéd huszárokat *Csócsi Nagy* őrnagy vezete.

Este fél 7 óra felé megharsant a huszároknál a kürt, jelezve, hogy érkezik *Grünzweig* altábornagy kíséretével. A csapatok parancsnokai jelentkeztek nála s a katonaság tisztelgett.

A várban.

Az altábornagy kíséretével a várba vonult ahol már régen felvult állítva az egész *József ezred* a zenével és lobogóval.

Schreiter ezredes a *Gotterhalte* után jelentést tett az altábornagynak.

Ezután *Schreiter* ezredes rövid beszédet intézett az ezredhez:

Ő Felsége parancsából most el kell távoznunk innét a császárvárosba. Viseljék jól magukat, hogy büszkesége legyen a hadseregnek. Oly helyre mennek, hol ő Felsége előtt lesznek. Az ezred mindég kitűnt a katonai éretnyekben, ezt tartásuk szem előtt a jövőben is.

A beszédet *Bazel kapitány* magyar nyelven, *Herbert kapitány* pedig román nyelven tolmácsolták.

Ezután imához vesényelték az ezredet s a lobogót meghajtották a *Gott erhalte* hangjai mellett.

Kivonulás a vasúthoz.

Pár perc múlva megindult az ezred a várból.

Elöl a *Vilmos* huszárok egy csapata, utánna lovagolt az altábornagy kíséretével, amelyben résztvettek minden fegyvernemből a tisztek sokan.

Majd a *lampionosok* jöttek a zenével s utánuk az egész *József-ezred*.

A menetet a huszárság zárta be.

A *Nagypiacon* a csapatokat tisztelgésre vesényelték s így bucsuztak el a távozó ezredtől.

Az utcákon, ahol a menet elvonult, ezrével állott a közönség. Különösen a *Nagypiacor*, *Szent László-téren* s az utcák torkolatánál rengeteg nép várta a menetet s zajosan megéjenezte a távozó ezredet.

Az ezred azon zászlóalja, amely itt marad, előbb bevonult a pályaudvarra s a perronon állott sorfalat.

A pályaudvaron.

A katonák távozásának hírére az egész Pályaudvart óriási emberáradat lepte el. *Dacára* a legnagyobb intézkedéseknek a közönség egészen a vonatig tolt előre. A katonák megérkezését a zenekar adta tudtára a közönségnek. A pályaudvaron már ekkor kint volt az egész városi tanács *Rimler Károly* polgármesterrel élén. Ott volt *Fetser Antal* felszentelt pü-pök is, aki az ismerős tisztektől külön bucsuzott el.

Nyolc óra 2 perckor volt a vonat indulás

ideje, azonban a hosszadalmas felszállás miatt a 8 óra 2 percből 8 óra 20 perc lett.

A vonat mellett mindenütt a távozók ismerősei állanak. Öreg anyókák tipegnek a kivilágított kocsik mellett s könnyes szemekkel kérdik:

— Hányadik század ez?

Egy káplár megadja a feleletet, mire az anyókák nagy összevisszaságban egyszerrekiáltanak fel 8—10 nevet is, az ő gyermekeik nevét, hogy küldjék őket az ablakhoz.

Másutt hetyke félreapott sapkás káplár kiált ki:

— Zsuzsi te! Ha oztán kikezdel azokkal a 101-esekkel, nem állok jót a bécsiekért!

A nagy bucsuzkodásban a vasutasok sipjai jelzik, hogy a vonat indul, mire éles kürtjel szól és fujják: Vigyázz!

A vonat sipol, a repülő hid mellett felállított kürtösök fujják a *Rajta!* jelt s a vonatban rázendít a zenekar egy vig nótára, aztán előbb lassan, későbbben mind gyorsabban és gyorsabban dübörögve fut ki a pályaudvarról a vonat. A közönség még néhány percig néz utána, aztán mind kisebb és kisebb lesz a vonat végén levő két piros lámpa, míg végre teljesen elenyészik s a közönség nagy része bus arccal kezd bevonulni a városba, ahol várják az új ezredet, a 101-eseket.

A sorozás elhalasztása. A hivatalos lap mai száma közli a honvédelmi miniszter rendeletét, amely valamennyi magyarországi vármegyei és város törvényhatóságának szól. A rendelet azt mondja, hogy miután ki van zárva a lehetőség annak, hogy az 1910. évi fősorozás ez év március és április hónapjaiban megtartassék, ennek folytán a már felterjesztett ujoncozási utazási és működési tervezetek, mint most már tárgytalanok, jóvá nem hagyhatók és újabb felszólításig új működési tervezetek nem szerzendők.

Tűz az Orsolya-zárda épületében.

Tegnap éjjel 2 órakor vette észre a Főútcán posztoló rendőr, hogy az Orsolya-zárda épületében levő *Párisi áruház*ból a vasroló felső részén ugyancsak tódul a füst kifelé. Azonnal telefonált a tűzörségre, ahonnan *Grácer* tűzoltóparancsnok vezetése mellett a tűzoltóság 3 szerkocsival a legrövidebb idő alatt a helyszínen termett.

Amint odaértek, a vasroló zárját lefeszítve a belső üvegajtót nyitották ki, mire a füst teljesen kitöltve a nyílást, tódult ki az ajtón, de lángot nem lehetett látni sehol. Rögtön felszerelték a füstálarcot az egyik csővezető tűzoltó fejére, de ez ennek segítségével sem tudott beljebb hatolni az ajtótol egy lépésnyire, mert a füst és a forróság oly nagy volt.

Ekkor behatoltak az udvarra a zárda ajtaján, ahol már magas lángnyelvek csapdostak ki egy felső ablakon. Ekkor tudták meg, hogy a tűz fészke a bolthelyiség háta mögött lévő raktárban van.

Teljes erővel neki láttak ebben a helyiségben a tűz elfojtásához, ami majd egy órát vett igénybe. Majd csak ekkor tűnt ki, hogy a gázóra mellett cső elolvadt és a gáz karvasagságnyi láng csóvában égett. Rögtön telefonáltak a gázgyárba, hogy egy szerelőt küldjenek ki, hogy az a cső végét kellően elzárja.

A szerelő körülbelül ötnegyedóra múlva meg is jelent, úgy hogy már akkor csak a gáz lángja égett, Ezt is elfojtották s így lokalizálva lett a tűz.

A raktár emeletes volt, amely minden éghető porcikája elégett, de a bolthelyiségbe nem jött át a tűz. A víz és füst azonban itt is mindent tönkre tett. A kár nagyságát pontosan nem lehet meghatározni. Biztosítva volt az egész így a kár meg fog térülni.

A tűz oka és eredete még nincs felderítve. Az üzletben fél 2 óráig dolgoztak az asztalosok, csak hogy ezek a bolthelyiségben dolgoztak és a raktár zárva volt.

Igy tehát ezek mentve volnának attól a gyanutól, mintha az ő vigyázatlanságuk folytán keletkezett volna a tűz. De ninc-ennak fedezve azért, hogy miért dolgoztak éjtél után fél 2-ig az üzlethehelyiségben kalapálásokkal zavarva a békés, fáradt testüket pihentető szomszédok nyugalma. Erről azt hisszük az illetékes hatóság nem fog megelégedezni. Az üzlet különben önkéntes végkiárusítás alatt állott.

Megemlítjük még azt a nagy riadalmat, ami a zárdanövendékek között támadt a vész hírré. És nem is csillapodott le addig, amíg a tűzoltóparancsnok teljesen meg nem győzte őket arról, hogy nem fenyegeti őket a veszedelem.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Márc. 11. d. u. 6. Kath. Kőr bőjti estélye a kir. kath. jogakadémián.

Május 5. d. e. 11. Kath. Kőr zárúnnepélye a püspöki palotában.

***Lueger.** Reggel a következő bulletint adták ki *Lueger* állapotáról: Az éj folyamán csekély javulás állott be, amelyből az orvosok ismét gyöngye reményt meritenek, hogy talán mégis sikerülni fog *Lueger* megmenteni. Hőmérséklet 37,2, érverés 84, szabályos. Vérnyomás változatlan. Szívműködés szintén. Végseműködés valamivel javult. A tüdőkn semmi abnormis tünet nem vehető észre. Táplálkozás minimális. Öntudat egészen tiszta. Sebfolymat normális. — Bécsi tudósítónk telefonálja: *Lueger* az éjszaka egy részét üdítő álomban töltötte, Állapota rohamosan javult, úgy, hogy a polgármester ma sokkal jobban érzi magát. Reggel három órakor *Lueger* tulságosan heves csuklással és tiszta öntudattal ébredt és az orvost, bárha az tegnap először virrasztott a beteg ágya mellett, azonnal megismerte a hangjáról és egy darabig társalgott vele. *Lueger* erre ujhól elaludt és fél nyolckor ébredt föl újra. *Lueger* sokkal jobban érezte magát, szinte felfrissült és arra a kérdésre, hogy ugylátszik sokkal jobban töltötte az éjszakát, mosolyogva igennel válaszolt. Az orvosok rejtély előtt állanak, már jóformán ki sem ismerik magukat *Lueger* betegségén és a mai fordulat után alig mernek többé nyilatkozni. Maga a seb gyógyulása rendesen folyik le és úgy látszik, hogy erről az oldalról már semmitől sem kell tartani. — *Lueger* ma reggel felült ágyában és tiszta öntudattal beszélt orvosaival és a betegápolókkal. Állapota a leg- határozottabban javult, A csuklás ritkábban jelentkezik és sokkal gyöngébb. Kilenc órakor az orvosok *Nausser* tanár elnöklette alatt kon-

ziliomot tartottak. Fél tizkor a következő jelentést adták ki: Lueger polgármester állapota az éj folyamán valamivel javult, ami az orvosoknak némi reményt ad arra, hogy a polgármestert talán mégis megmenthetik. Reggel a hőmérsék 37,2, érverés 84, szabályos. Vérnyomás változatlan. Szívműködés tegnap óta alig változott. A tüdőben semmi rendellenes nem észlelték. A seb rendszeren gyógyul.

Bécs, március 1. Lueger állapotában meglepő javulás állott be. A beteg az éjjel jól aludt s reggel azt mondta, hogy jól érzi magát. Eszmélete egészen tiszta és hátsebe rendszeren gyógyul. Az orvosok ennek ellenére nem remélik, hogy a polgármestert életben tarthatják.

Bécs, március 1. A beteg polgármestert ma meglátogatta egyik barátja, akinek a következőket mondta:

— Jobban vagyok azonban gyengének érzem magamat.

Lueger felgyógyulásához az orvosok egyáltalán semmi reményt sem fűznek és javulását csak látszólagosnak monják.

* **Vetítő est a katolikus körben.** Dr. Némethy Gyula művészeti tárgyú előadása a legjobban bizonyítja, milyen hasznos szolgáltatást teljesítenek a Katolikus Kör vetítő estéi. A közönség ismereteit köviti s szórakoztatva terjesztenek és népszerűsítik olyan ismereteket, amelyeket másutt alig, vagy csak nagy fáradsággal szerezhetne meg. Tegnap a modern francia festők, különösen a banbizoni iskola hívei kerültek bemutatásra legkiválóbb alkotásaikban. Dr. Némethy Gyula rámutatott minden egyes művén és minden festmény jellemző sajátosságaira s igazán élvezetes, tanulságos és tartalmas előadásban emelte ki jelentőségüket. A közönség zajos tetszés nyilatkozással fejezte ki elismerését a kitűnő előadásért, melyhez igazán sikerült vetített képek szolgáltatottak illusztrációt. A következő vetítő estély jövő kedden lesz, a mikor az oberammergaui passiójáték c. a maga nemében egyedülálló dolog kerül bemutatásra **Makucz** Ernő előadásában.

* **A villamosvasut és az aszfaltozás.** Évek óta húzódozó vitás ügy foglalkoztatta tegnap Nagyvárad város tanácsát. A villamos vasut síneinek aszfaltburkolatba helyezése nem bizonyult jónak Nagyváradon éppen úgy, mint másutt. A vasuttársaság, mint ismeretes, azt vitatja, hogy aszfaltban nem lehet jól elhelyezni a síneket, hanem csak kockakő közé; ezzel szemben **Köszeghy** József városi főmérnök abban találja a hibát, hogy a sínek alépitménye gyenge s így a sín állandóan mozog és ennek folytán az aszfalt meglazul. A Szent László-tér aszfaltozásával egyidejűleg akként tervezték, hogy a Kert utcára vezető vonalon éppen a sínek miatt lazult kockakő burkolat lesz s a Kossuth- és Teleky-utcák utcák között tervezett új vágányokat pedig két sor kockakő közé helyezik el. A város törvényhatósága azonban ragaszkodott ahhoz, hogy a Szent László-tér egészen aszfalt burkolat alá látassék el. **Rimler** Károly polgármester és **Köszeghy** József főmérnök tárgyalásokat folytattak a városi vasut igazgatóságával s arra a megállapodásra jutottak, hogy a városi vasut hajlandó a városi főmérnök által kivánt vasbeton alépitményt a Szent László-téri vonalaknál elfogadni kivételképen, —

mivel azonban az eddigi alépitmény méte- renként öt koronába kerül, — a vasbeton alépitvény pedig métereinként 30 korona költséget okoz, a métereinként 10 koronán felüli összeg 5 százalékat viselje a város, vagyis ezt a társaság az évi részesedéséből levonja. Így a városnak évi 750 korona kiadása lenne. A városi tanács tegnap tárgyalta ezt az írásba foglalt megállapodást, amelyet a vasuttársaság igazgatója és főmérnöke is aláírt. A megállapodás szerint a város által javasolt vasbeton alépitmény munkálatát a város adja ki s vezeti, hogy a jövőben a vasuttársaságra az esetleges bajokat ne lehessen hátrányosan magyarázni. A költségeket a vasuttársaság fizeti, de a fentebb részletezett módon a 10 koronán felüli összeg 5 százalékat a város megtéríti. A kísérleti idő a sínek melletti burkolatra 2 év, az alépitményre 1 év. A városi tanácsban nagyon eltérők voltak a vélemények. Gerő Ármán főkapitány a dolog elhalasztását óhajtotta addig, míg a főmérnök tervét műszakilag felülvizsgálják. **Lukács** Ödön csak abban az esetben fogadja el az egységet, ha az a városra nézve pénzügyileg előnyös. **Komlóssy** József azon álláspontira helyezkedett, hogy ha a főmérnök által tervezett vasbeton alap nem válik be, a költségeket a város fizesse; ha azonban megfelelő lesz, egészen a vasut társaságot terhelje a költség. A tanácskan elhangzott véleményeket kiadták a főmérnöknek véleményes jelentéssel végett.

* **A beszállásolási bizottság ülése.** Nagyvárad városi katonai beszállásolási bizottsága **Juricskay** Barna tb. tanácsnok elnöklete alatt ülést tartott. Ez alkalommal bejelentették, hogy a Bécsbe rendelt **József** ezred helyébe érkező 101. gyalogezred tisztikarát egyelőre a Sas és Pannónia szállodában, a holnap út átvonuló vadászszázalaj tisztikarát pedig, mivel itt egy napig pihenőt tartanak, a **Rimanóczy** és **Széchenyi**-szállodákban helyezik el. Ezt helyeslőleg vették tudomásul. — Ezután tárgyalta a beszállásolási alap mai állapotát. Ez ideig 60.000 korona gyűlt be a katonai beszállásolás megváltásából. A bizottság javasolja a városi tanácsnak, hogy ez összegből 1000 ember beszállásolására alkalmas barak építésére tegyen előterjesztést a városi tanács-hoz. (Elköltötték már csendőriszkolára.) Ezzel kapcsolatban a bizottság kiemelte, hogy a beszállásolási alap így szép összegre növelésében első sorban **Báthory** László fogalmazó, szállásbiztosnak van legnagyobb érdeme, mert buzgóan fáradozott a beszállásolás megváltása körül. Éppen ezért a bizottság ajánlja a tanácsnak, hogy **Báthory** László fogalmazót jutalommal tüntesse ki.

* **Az Eredővi-tér meghosszabbítása.** Miskolczi Barna törvényhatósági bizottsági tag már évekként ezelőtt indítványozta, hogy az Eredővi Emléktérét hosszabbítsák meg a **Bunyitay**-ligetig, az Eredővi Emléktértől a Nagyhidig terjedő részen a Körözspart szabaddá tételé által. **Miskolczi** Barna legutóbb interpellált is ebben a kérdésben. A városi tanács nem hozott érdemleges határozatot ebben az ügyben, hanem javasolja a közgyűlésnek, hogy a bizottságot küldje ki a törvényhatósági bizottság, amely az ügyet előkészítse.

* **Segédkönyvvezető alkalmazása a villamos telepen.** Nagyvárad városi villamos telepének felügyelő bizottsága, addig is míg a telep kezelésének reformját keresztül viszik, ideiglenesen egy segédkönyvvezetőt akarnak alkalmazni. Ez a kérdés a városi tanács tegnap ülésén nagy kavargást idézett elő. Végre is a kérdést levették a napirendről s értesítik a felügyelő bizottságot, hogy a tanács nem alkalmazza a segédkönyvvezetőt. A tanács határozata ellen **Bordé** Ferenc főjegyző és **Kom-**

lóssy József gazd. tanácsnok különvéleményt jelentettek be.

* **Biharmegye közigazgatási bizottsági ülése.** Biharmegye közigazgatási bizottsága ma tartja meg március havi ülését. Az ülésen **Miskolczi** Ferenc dr. alispán fog elnökölni.

* **Kinevezés.** A kereskedelmi miniszter **Gelléri** Emil máv. mérnök, műhelyfőnököt, a gőzgépezők és gőzkazánfűtők nagyvárad vizsgálgó bizottságának rendes tagjává nevezte ki.

* **A hadnagy bosszúja.** Tegnap este kellemetlen és nagy feltűnést keltő incidens történt a pályaudvaron. Az esetről, melyet megbotránkozással tárgyalt az egész közönség a következőket adjuk: Tegnap este a pályaudvaron a bucsuzó katonák elindulását megnézendő emberáradat hőmpölygött a pályaudvaron. A közönség között ott volt egy nagyvárad ügyvédjelölt is egy család társaságában. A kis társaság beszélgetésbe és a távozók szemlélésébe volt merülve, amikor mögöttük egy hadnagy jelent meg s izgatottan kardot rántva, az ügyvédjelöltre támadt s azt fejen akarta ütni. Az ügyvédjelölt észrevevén az ellene készülő támadást, megfordult és karját védelemül tartotta feje fölé. A tisztet ez nem hátráltatta sőt fokozta haragját és kardjával végig vágott az ügyvédjelöltre.

— Ezzel tartoztam neked!

Kiáltotta a magáról megfélemedezett hadnagy és mielőtt a megtámadott ügyvédjelölt meglepetéséből magához térhetett volna, a nagy tömegben eltűnt. Az ügyvédjelölt karját, melyen hatalmas vágást kapott, elborította a vér, a történetek szemtanúi felzudultak a hadnagy ellen és keresésére indultak, azonban már nem találták meg sehol. A kellemetlen incidensnek a katonai bíróságnál lesz folytatása, ahova az ügyvédjelölt megtette feljelentését. A kellemetlen esetnek az oka egy intelligens család leánya volt, akinek mindketten udvaroltak s a tisztet a leány mellőzte.

* **Hymen.** **Koncz** Béla, a tenkei kir. járásbírószakonkormányzó póta tisztviselője eljegyezte **Oláh** Teruskát Tenkén.

* **A jégkészítő gép beszerzése.** A jéggyár felállítását illetve addig is egy kisebb jégkészítő gép beszerzését már elhatározta Nagyvárad városa, mert jóelőre akart gondoskodni a jéghiány veszedelmének elhárításáról. Alig van tanács ülés, amelyen szóba ne jöjjön a kérdés. Tegnap is felemlítette a polgármester s a főmérnök jelentette, hogy a **Nickolsohn**-gyártól most várja a választ, egy megfelelő jégkészítő gép szállítására vonatkozólag.

* **A fertőző betegségek Nagyváradon.** A városi főorvosi jelentés szerint Nagyváradon február hó második felében, 15 től 28-ig a kanyaró 12 esetben, a diftéria 2, a vörheny 7 esetben, a tifusz pedig 1 esetben fordult elő. Legtöbb a vörheny megbetegedések száma, mivel a már előző időben megbetegedettekkel együtt 30-ra emelkedett.

* **Mikor jönnek a 101-esek.** A nagyvárad bázisezred helyébe áthelyezett 101-ik gyalogezred szerdáról-csütörtökre virradó éjjel fog zeneszó mellett bevonulni a Rákóczi-uton keresztül a várban levő laktanyára.

* **Halálozás.** Résztvétel értesülünk egy derék un. matróza: **őv. Patkó** Györgyné szül. **Tengerics** Franciskának, élete 80. évében bekövetkezett haláláról. A temetés holnap, március 3-án, csütörtökön délután 3 órakor lesz a Vizezeték utca 13. sz. házból.

* **Szövetkezeti naggyűlés Mezőgyánban.** A volt nagyérdemű földmivelési miniszterünk *Darányi Ignác* elnöklete alatt álló Magyar Gazdaszövetség közgazdasági életünk eme kiváló faktora, Mezőgyánban a lat. szert. püspökség birtokán a legelső földbérli szövetkezet létesítése által nevezetessé tett kis községben, nagy szövetkezeti gyűlést rendezett. A Magyar Gazdaszövetség képviselőjében: *er Vasztsó Gyula*, jeles közgazdasági író és előkelő szociálpolitikus jelent meg, aki igen érdekes és nagyhatású előadásában a szövetkezeteket propagálta s a kisgazdákat buzdította gazdasági szervezkedésre, gépszövetkezet, gabonaraktár-szövetkezet és állatbiztosító-szövetkezet alakítására. Kiemelte a községben működő földbérli szövetkezetnek nemzetgazdasági és szociális szempontból való, kiváló nagyjelentőségét. A kiváló előadás után a gyűléselnöke *Ladányi János* szövetkezeti elnöknek megleghangú indítványára a gyűlés ünnepelesen kimondotta, hogy a nagyváradi I. szert. püspökség urad. jószágigazgatóját *Erős Rezsőt*, aki a mezőgyáni földbérli szövetkezetet a megvalósulás stádiumába juttatta s ezen tényével a mezőgyáni földmivelésnek nagy szolgálatot tett, határozatilag üdvözli. Vajha a kisgazdáknak és a nemzetgazdasági tekintetben oly óriási fontosságú szövetkezeti mozgalomnak sok ilyen lelkes és önzetlen híve lenne mint a nagyváradi I. sz. püspökség urad. jószágigazgatója *Erős Rezső*.

* **Életunt leány.** Klein Rózsi 18 éves leány hétfőn este 8 órakor Körözs-u. 9. sz. a lakásán öngyilkossági szándékból szerelmi okból karbolsav oldatot ivott. A kórházi orvos véleménye szerint a sérülés annyira lényegtelen, hogy nevezett a kórházból el is engedték s odahaza lakásán ápolják.

x **A Lloyd kávéház** modernül berendezett helyiségében március hó 1, 2, 3 és 4 én a következő érdekes mozgóképek újdonságok lesznek bemutatva: 1. *Macbeth*. 2. *Belgium*. 3. *Rozmárvadászat az északi jegestengeren*. 4. *Csalafintáság*. 5. *Pitke mindent elolt*. 6. *Mérges virágok*. 7. *Elítélt anyja*. 8. *Furcsa fogadás*. *Belépti díj nincs.* — Kezdeté este 9 órakor. — Kitérő italokról és jó zenéről gondoskodva van. — A n. é. közönség szíves pártfogását kéri mély tisztelettel *Hartstein Árpád* kávéháztulajdonos.

* **Hódítani fog,** ha báli szükségletét cipő és fehérnemű cikkeiben **REICHARD ÁRUHÁZA** cégnél szerzi be, hol legdivatósabb kalapok és divatcikkék kaphatók.

x **Bémer-tér 3. sz. alá költöztem.** Elváltak minden a szakmámban tartozó villamos és gáz világítási vezetékek, lakások, szállodák, iskolák jelző-csengő, telefon berendezéseit, uradalmak, gazdaságok s szeszgyárak részére saját üzemű *dinamó* berendezéseket, villámhárítókát. — Raktáron tartok *villamos motorokat*, iv, izzó és *Wolfram-féle lámpákat*, mindennemű csillárokat, asztali lámpákat és az összes elektrotechnikai cikkeket. — *Költségvetés* díjmentes. *Stern Adolf*, villamos és légszusz vállalata Nagyvárad, Bémer-tér. — *Telefon 556.*

IRODALOM.

Márciusi ibolyák — Szt. József tiszteletére. Irta dr. szentgyörgyi *Jordán Károly*. Budapest Stephaneum. Ára kötve 2 kor. 50 fill. A P. *Bus* Jakab S. J. jézustársasági rendfőnök szerkesztésében megjelenő *Congregatio* e könyvről a következőket írja: Már negyedik ízben adja kezünkbe a szadiszlói apát plébános ur e kis könyvet, mely szent József dicsőségét hirdeti, mely azt akarja, hogy szent József tisztelete mindenütt visszhangozzék, hogy szeretettel töltőn be minden szívbe azíránt, akit az egyház feje az egész katolikus világ fő-

védőjének, pártfogójának nyilvánított. Minden megvan e kis könyvben, ami szent József tiszteletére buzdíthat, s mennyiben sok jeles szerző nyomán nemcsak a legszebb imákat adja ajkainkra, hanem bő táplálékot is nyújt a jámbor lelkeknek az elmélkedésre. A tudós szerző valóban remekelt e könyv összeállításában. Március alkalmából nagyon ajánljuk ezt szíves olvasóinknak.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szerda: *Vigyázz a nőre.* Bérlet szünet. (Góthék vendégfellépte.)

Csütörtök: *Ingovány.* Bérlet szünet. (Góthék vendégfellépte.)

Péntek: *Taifun.* Bérlet szünet. (Góthék vendégfellépte.)

Szombat: *Sasfűk.*

Vasárnap: délután: *A botrány,* este: *Vig-özvegy.*

Baccarat. Tegnap folytatták Góthék vendégszerepléseiket; ismét nagyhatású drámában léptek fel, melyben mindkettőjüknek módjukban állott művészi kvalitásaikat teljesen érvényre juttatni. A közönség minden felvonás végén viharos tapsokkal tüntetett a kiváló művészpár mellett. Az itteni szereplők is mindenben megfelelő alakításban emelték az est sikerét.

A Góth pár vendégszereplése. Nagyvárad színházi publikumát szinte szokatlan lázban, izgalomban tartja most Góth Sándor és felesége, G. Kertész Ella vendégszereplése. A két első est rendkívül terró sikert hozott s a következő esteken csak növekedni fog a közönség kitüntető érdeklődése. Szerdán *Vigyázz a nőre*, párisi pikarétia, csütörtökön *Pierre Wolf* híres színműve, az *Ingovány* és pénteken *Taifun* kerülnek színpadra s mindögyik darabban a Góth-pár pompás szerepben lép fel. Ezzel aztán véget is ér a Góth pár vendégszereplése, a szombatra tervezett fellépésük már elmarad, mivel sürgősen el kell utaznia a művészpárnak. Szombaton a *Salome* és *Buridán* számára helyett a *Sasfűköt* játsszák. Egészen új díszletek és kosztümök készültek, új lesz a darab beállítás is, úgy hogy a *Sasfűk* újból eseményszámba fog menni.

Vig özvegy új zenekarral. Egy heti pauza után vasárnap este újból felcsendül a Szigligeti-színházban a pajkos operett-muzsika. *Lehár* diadalmas *Vig özvegye* kerül újból színpadra. Ez estének eseménye lesz: új zenekar fog játszani. Az eltávozó 37 ik ezred zenekara helyett ugyanis a 101-ik ezred zenekara fog ezután működni a színházban s ez estén mutatkozik be az új bécsi zenekar. A *Vig özvegy* különben egyébként is meglepetést fog hozni, a híres szextett — a *Nő, nő, nő* — ez estén új alakot ölt s e formájában a nők fogják énekelni. — Vasárnap délután a már nagy sikerrel adott *dráma*, a *Botrány* kerül előadásra.

Igazságszolgáltatás.

Fiatal rablók. A nagyváradi esküdtszék folytatta tárgyalását a bihardiószegi legény rablási bűnügyében, kik két jómódu gazdát az utcán éjnek idején lefogtak s tőlük a pénzüket erőszakkal elvették. A tegnapi napon folytatták a tanukihallgatásokat s elkészültek a

kérdések megszövegezésével. Összesen 26 kérdést intéznek a vád és védelem képviselői az esküdtekhez. A tárgyalást ma folytatják.

TÁVIRATOK.

A görög zavargás.

Atén, márc. 1. Hír szerint az első és második gyalogezred összeütközött. Mind a két ezred megerősített őrséget tart készenlétben.

Atén, márc. 1. Misszolungiban zavargás tört ki, amit azonban a kormány titokban tart. A belügyminiszter ezt mondta az újságíróknak: Önöknek azt kell írniok, hogy semmi sem történt, de titokban megmondhatom önöknek, hogy a vidék erősen forrong.

A pizai torony veszedelme.

Róma, márc. 1. A pizai ferde tornyot nagy veszedelem fenyegeti. A talajvíz egészen beleszivódott a tornyot tartó homokrétegbe s a hatóságok minden lehetőt elkövetnek, hogy a vizet onnan eltávolítsák. A közoktatásügyi miniszter három mérnököt bízott meg azzal, hogy a torony fundamentumát megvizsgálják.

A dél-walesi bányász-sztrájk.

London, március 1. A dél-walesi bányászok képviselője és John William alsóházi képviselő Swanséban mondott beszédében kijelentette, hogy habár Dél-Walesben a helyzet kétségkívül igen fenyegető, a válságot, ha a vállalkozók egyenesen érthetetlenül nem viselkednének, barátságosan el lehetne intézni. A helyzet nincs annyira kiélesedve, mint, hogy gondolják.

KÖZGAZDASÁG.

Hol lesz a cukorgyár?

Ugyancsak nagy harcokat szült cukorgyár ügye még mindég nem nyert végleges befejezést ugyan, azonban a békésiek teljesen bizonyosnak tekintik, hogy a gyár Békésvármegyében fog létesülni. Emiatt a biharmegyei gazdaközönség körében nagy lehangoltság is uralkodik.

Most egy kis biztató jött a földmivelésiügyi minisztertől ebben az ügyben. A biztatás kapcsolatos a sarkadi kenderáztató teleppel. Sarkadon ugyanis nagyszabású kenderáztató telepet akarnak létesíteni állami támogatással. A telephez állami hozzájárulást kértek. A miniszter tegnap értesítette a községet, hogy a kenderáztató telep állami támogatással is oly horribilis összegbe kerül, hogy az sehogyan sincs arányban a nyerendő bevétellel. A miniszter javasolja, hogy egyelőre hagyják ezt az ügyet függőben és később majd a Sarkad határában létesítendő cukorgyár kérdésével kapcsolatosan sokkal könnyebben megoldható, mert a cukorgyári vizsükségletének beszerzését egyszerre lehet majd foganatosítani a kenderáztatóval.

A miniszteri leirat tehát arra nyújt kilátást, hogy Bihar kapja a cukor gyárat, de Sarkad olyan messze van Nagyváradtól, hogy az már inkább Békésnek nyújt előnyt, illetve a békésmegyei gazdáknak.

Budapesti főzsdetudósítások.

A gabonafőzsdé határidői.

Budapest, márc. 1.

— Délután 4 órakor. —

Buza május 1909. 50 kilogrammonként	14.35
Buza októberre	13.91
Buza ápr.	11.80
Rozs okt.	10.29
Zab májusra	—
Zab októberre	7.78
Tengeri máj. 1909.	7.86
Tengeri jul.	8.05
Tengeri májusra 1910.	7.24

Értékdőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Osztrák hitelbank részvény	634.—
Osztrák magyar államvasuti részvény	736.75
Leszámitoló bank	482.—
Rimamurányi	572.—
Osztrák-m. államvasuti részv.	697.50
Közúti vasút	552.—
Városi villamos vasút	289.—

Hivatalos árfolyamok

A budapesti áru- és értékdőzsde 1909. márc. 1.

Magyar arany járadék 4 száz.	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	93.25
Magyar koronajáradék	82.75
Magyar földterherment. kötvény 4. sz.	240.—
Hervát-szlavon földterherment. kötvény	95.50
Osztrák járadék papírban	186.—
Osztrák járadék ezüstben	145.—
Osztrák járadék aranyban	97.25
Osztrák korona járadék	99.—
1860. osztr. államsorsjegyek	116.50
Osztrák magyar bankrészvény	197.50
Magyar hitelbank-részvény	150.25
Osztrák hitelbank-részvény	730.—
Magyar hitelrészvény	748.—
London vista	631.50
Páris vista	689.50

Az ideai löversenyek. Az ideai löversenyek szeptember hó 17 és 18-án lesznek megtartva. A gazdasági egyesület kérelmet intézett a megyéhez, hogy az ideai verseny támogatásától se zárkózzék el és mint eddig, úgy az ideán is folyósítsa az évi 1000 korona támogatást. A megye támogatása csakis biharmegyei nevelésű lovak részére lesz kitűzve.

Új pénztárak a vidéken. Élesd vidékén ez évben már a második új takarékpénztár van alakulóban. Az új pénztár Nagybárdon létesül 100.000 korona alappal. Nagybárdi Népbank elnevezéssel. Az új bank részvényeinek nagy részét már jegyezték. A másik bank, melyről már annakidején irunk az Élesden felállítandó bank, szintén gyors tempóban halad a megvalósulás felé. A részvények itt már teljesen jegyezve vannak s már helyiséget vettek ki és valószínűleg e hét folyamán meg fogják tartani az alakuló gyűlést.

Végre tiszta
(„Endlich rein“)

a legtökéletesebb és legmesszebb menő egészségügyi és kozmetikus követelményeknek megfelelő mosdópep. Dobozban, tubusban. Fogpasztának is használható. (Törv. védve.) A „Végre tiszta“ („Endlich rein“) jó hatással van a bőrre, élénkíti, és már rövid ideig használat után lágyabb és gyöngéddebb teszi. Használatban olcsó, mint mosdó- és fürdőszappan, fölülmulhatatlan, az előkelő toalett asztalnak és a családnak is ideális használati szere. Tubusban csomagolva orvosnak, utazónak és sportembernek különösen ajánlható.

Vegyszertár: Bucher, Wien I. Himmelpfortgasse 17.
Kapható drogeriákban, gyógyszerüzletekben és illatszertárakban.

REGÉNYCSARNOK.

Rózsika.

Irta: White-Mellville G. J.

— Angolból. —

(Folytatás.)

7

— Ez mind rohad! — felelé Péter, mind inkább felhevülve az indulattól, melyet elfojtani igyekezett. El kell annak veszni. Nem maradhat fenn azon az alapon, mely végkép corumpálva van, úgy, hogy a legbátrabb szívek élük vért feláldozzák, hogy azt kiirtsák és megsemmisítsék. Mindennek van határa — az ökor erejének, a ló gyorsaságának, az anyai szeretetnek, a női türelemnek, (kegyed mosolyog Rózsika) — és még a férfi béketűrésének is!

— Utóbbinak különösen hamar vége van, — jegyzé meg Rózsika; de Péter sokkal inkább bele merült tárgyába, hogy sem Rózsika csipős megjegyzésére ügyelt volna.

— Mi okosabbak vagyunk apáinknál, — folytató Péter. A tudománnyal jó az elmélkedés és az ész korszaka küszöbön van. Már is azt kérjük magunktól, vajjon az lehetett-e a természet rendeltetése, hogy száz meg ezer ember csak arra szülessék, hogy egy valaki szükségének, fényűzésének, bűneinek szolgálja legyen? Ah, Rózsika, hallania kellene, hogy mint beszélnek a városban. Mindent megtudtunk a múlt éjjel — valami buszan vagy többen — a kovácsműhelyben. Egy küldöttség jött egyenesen a végből Párisból — mondhatom, hogy a pap soha nem prédikált olyan hatalmasan és tézesen. Az az ember úgy tádkozott és dühöngött, mint egy őrtűt s mégis nem mondott többet, csak ami igaz.

— Minden igazat meghallani nem kellemes, jegyzé meg Rózsika; — s kihívó következetlenséggel hozzá tevél: — Miféle ember az a küldött, Péter?

— Ugy jön és megy, mint a szél, felelé Péter. Konyhóról konyhára zarándokol, megyéről megyére, a szerint, amint titkos utasítást kap a párisi központi bizottságtól. Lásza, Rózsika, ha az a maga grófja ezt csak megtudná is, azonnal elcsipetné őt könyörtelenül s aztán agyonlőné, mint egy farkast.

— Hát olyan halálos ellenségek? — kérde a leányka.

— Ők a zsarnok és a hazafi, — felelé Péter; — az elnyomó és az elnyomott — egy szóval, arisztokrata és polgár. Hogy ne lennének hát halálos ellenségek?

A leányka nagy szemeket meresztett, míg Péter a bántalmak elbeszélését folytató.

— Ki ez a gróf, hogy ő hűbéri jogával, adóival és erőszakoskodásaival életétől megfoszthassa az olyan embereket mint én vagyok. B. trakt, jobb, erősebb-e ő nálam? Azt hiszem, nem az Melesontját össze tudnám törni egy szorításommal, ha itt állna szemben velem és senki nem választana el minket egymástól e négy fal között. De én parasztnak születtem s ő nemes embernek tízenégy ivadékon át. Azért is az ő borsajtójába kell kipréselnem szőlőmet s az ő malmába elvinnem gabonámat, várva, míg neki tetszik s míg az egyik megpenésedik, a másik megdohosodik s azon felül szabadalmáért ugyancsak megfizet. En nem gyomláthatom földemet, nehogy a vadászatot zavarjam; nem kaszáthatom a búvet, nem arathatom árpámat, míg foglyai szárnyra nem keltek s az ő nyalai eléggé meg nem nőttek, hogy puskájával lelőhesse azokat. A vérengzésben gyönyörködnek ezek az arisztokraták, de, mint a küldött mondá, a vad legjobban megsül a maga levében s tán ők is uszni fognak valamikor a saját verükben. Várhatják-e tőlem vagy a magam fajtájuktól, hogy szorultságukban majd a segítségükre legyünk? Kérdezze meg a nagyanyját — neki egy huga van ott férjnél — ő meg fogja mondani az igazat.

Nem úgy van-e nagymama, hogy Bretagneban, mikor egy lóur neje gyerekágyban fekszik, a jobbágyai hosszú vesszőkkel éjjel nappal csapkodni tartoznak a mocsarakat, hogy a békák kurutyolását elhallgattassák, nehogy az az asszony nyugalma zavarja?

Igy szólásra felhivatva, az öreg asszony letette a főzőkanalat s a beszédbbe eiegyedett.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős
Dr. VOSKIOS GYULA.

Tisztelettel tudatjuk, hogy az élesdi erdőseinkben

termelt tűzifa szállítását és eladását

■ ■ ■ megkeztük ■ ■ ■

s ajánljuk vagononként

■ ■ és méterenként ■ ■

I-ső osztályu

■ ■ bükkhasáb tűzifánkat ■ ■

és vágott fát házhoz is szállítva.

Nagyobb vételnél megfelelő árengedmény!

Rendeléseket kérjük Központi irodánkhoz (Uri-utca 3. sz.) és **Fried és Társához** Teleky-u. 16. **Telefon 914.**

— **Telefon 814.** —

Élesdi Erdőipar és Koepfer-rendszerű Fatelítő r.-t Nagyváradon.

Halló! Kérem a 882. számot! t. i.

Frenkel Ignác

asztalos

Kert-utca 16. szám alatti butorraktárát, hol minden szoba- és konyha-butor raktáron van Vesz és elad kevésbé használt butorokat. Butor tisztítást és szaksterű javításokat a legolcsóbban végez. Butorszükségletünk beszerzése előtt saját érdekünkben ne mulasszuk el a fenti céget felkeresni.

Bor-eladás.

A nagyváradai lat. szert. káptalani uradalom pinczejéből (Sal Ferencz-utca 4. sz.) 1908. évi termésű bagaméri asztali bor kapható 100 literen felüli mennyiségben, literenként 48 fillérért.

Telefon: 212.

Papp Imre,
uradalmi főtiszt.

(Utánnyomás nem díjaztatik).

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Villamos és légszesz felszerelési vállalat

Benedek Ferencz

Sas passage.

Telefon 946.

Raktáron tart villamos és légszesz felszerelési alkatrészeket. **Olesó fény** társulat kizárólagos képviselője. Elvállalunk karban tartásokat légszesz villany házi csengőket és telefonokat. Költségvetéssel díjmentesen szolgálunk. Telefon hívásokra személyesen megjelenünk.

Kiváló tisztelettel

Benedek Ferencz

Kecskeméthy István

Nemzeti szállodája, étterme és kávéháza, Kert-utca, ipartestületi ház.

Van szerencsém, úgy a helybeli, mint a vidéki közönség b. tudomására hozni, hogy a Nemzeti szálloda összes vendégszobáit, sörcsarnokát, éttermét és kávéházát újonnan átalakítottam azokat a mai kor igényei szerint berendeztem, a szobaárakat pedig le szállítottam. Egyben kiemelem, hogy nyáron át szép kerthelyiség áll a közönség rendelkezésére.

Jó magyaros konyhám, frissen csapolt kőbányai sör és sajáttermésű boraimat mérsékelt áron biztosítom vendégeim részére.

Naponta friss és izletes villásreggeli ebéd és vacsora. Abonensek elfogadtatnak, mérsékelt árak mellett.

Ugy a szállodát, mint a sörcsarnokot és éttermet személyesen vezetem s vendégeim pontos és előzékeny kiszolgálásáról mindenkor gondoskodom.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

Kecskeméthy István,
vendéglős.

A Baross-utca 60. számú házban

egy emeleti modern lakás, mely áll 4 szoba, előszoba, fürdőszoba és hozzátartozó mellékhelyiségekből

május hó 1-től kiadó.

Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál Kossuth-utca 4. szám.

Egy szerény igényű, jóra való

gazdasszony

azonnal alkalmazást nyerhet.

Hol? Megtudható a kiadóhivatalban.

Aszódi Mihály

kávé, cukorka és déli-gyümölcs nagykereskedő üzletét február hó 1-én **Sas palota** Oláh hentesnél szemben helyezi át Kossuth-u. oldal

Aszódi

trieszti kávé, tea és angol rum aruházánál a 8 féle zamatu pörkölt kávé legjobb, legolcsóbb Kossuth-u. villamos motor üzemi kávépörköltéjébe.

Aszódinál

Kossuth-utca, kakao és csokoládé vásár megkezdődött nagyban és kicsinyben olesó árért. 2 kgr. kuba és gyöngykávé bérmentve 3 frt 50 kr.

Téli idényre

theát, rumot, halkonzervek nagyban gyári áron. Zsur csemegéket nagyban és kicsinyben olesó árban Aszódinál Kossuth-utca. Cukrástorták kaphatók.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle**

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék **mehtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás **W o l f r a m** lámpa **darabja 3.60 kor.** 100 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

S a izzólámpa **dbja 72 fillér,**

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Ár a nemű **izzólámpa különlegességek,** fényképes **z l á m p á k,** ugyancsak **legolcsóbb áron kaphatók.**

Csillárok,

ivlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön e célra épített nagy

← **csillár-raktárunkat** → meglekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1. lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkákat a legolcsóbb árak mellett.

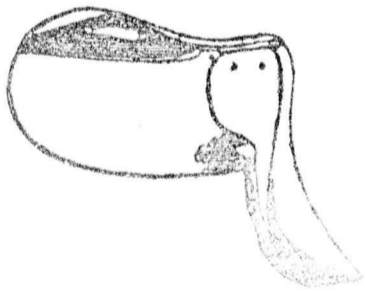
Költségvetések ingyen.

villamos világítás

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

LORINCZ MÓR Nagyvárad, Bémer-tér.

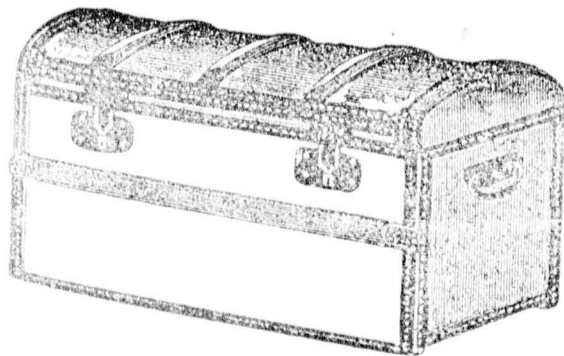
Legnagyobb raktár grammophon, beszélő gépek, alkatrészek és lemezekből.

Utazó bőröndök, elegáns kézi kofferek, női kézi társolyok, uti kosarak, kupé és vasuti méretben. Gyermek kocsik, velocipédek nagy választéka.

Sport és lovagló eszközök.

Fénykép szerek, lemezek és készülékek!

Kérjen árjegyzéket!

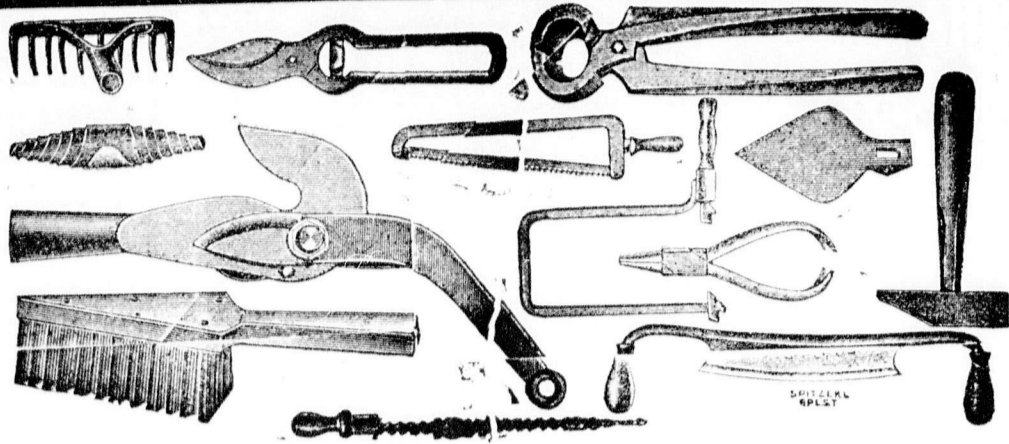
Tarsoly és Risztó

különlegességek vaskereskedése
NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut.

Kertiszerszámok

melyek készen benyelezve is nagy választékban kaphatók.

Metsző- és hernyózó ollók legjobb minőségben.

Mérlegek

sárgaréz tényérral vagy márvány lappal

és **súlyok**

állami hitelesítéssel minden nagyságban.

M. kir. lőporáruda

s mindennemű töltények, vadászati felszerelések és vadászfegyverek raktára.

Központi Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyvárada.

Felhívás.

F. évi január 30-án megtartott rendes közgyűlésünk 2500 drb 400 korona névértékű új részvény kibocsátásával intézetünk alaptőkéjének kettő millió koronáról három millió koronára leendő felemelését határozta el.

Ezen 2500 drb. új részvény átvételére a régi részvényesek elővételi joggal bírnak olyformán, hogy minden 2 drb. régi részvény után egy drb. új részvény, a közgyűlés által megállapított 440 korona árban, részükre fentartatik. E vételárban már a bélyeg- és kiállítási díj belefoglaltatik.

Az új részvények vételára után folyó évi január hó első napjától a befizetés napjáig 6 százalékos kamattal fizetendő, amennyiben az új részvényesek is már a folyó évi üzleteredményben részesülni fognak.

Ezen közgyűlési határozat folytán felhívjuk t. részvényeseinket, hogy az új részvényekre elővételi jogukat bezárólag f. évi március első napjáig gyakorolni s ugyanakkor a régi részvényeket az elővételi joggyakorlására vonatkozó lebélyegzés végett pénztárunknál bemutatni sziveskedjenek. Folyó évi március 1-én az elővételi jog megszűnik és a megmaradt részvények 450 korona árban lesznek értékesítve.

A befizetések 1910. évi június 1-ig tetszés szerinti részletekben teljesíthetők, azonban az elővételi joggyakorlásánál részvényenként 40 korona befizetendő.

A közgyűlés által meghatározott vételárból, azaz részvényenként 440 koronából, 400 korona az alaptőkét illeti, a 40 korona felpénz pedig, a költségek levonása után, a tartalékalaphoz csatolandó.

A befizetésekről ideiglenes igazolványok adatnak ki, amelyek ellenében — az igazgatóság által meg-

állapítandó időben — az eredeti részvények ki fognak szolgáltatni.

Az új részvények befizetésére vonatkozólag érvényben maradnak alapszabályaink 10 §-ának a késedelmes befizetésre vonatkozó intézkedései.

Nagyvárada. 1910. január 30.

Központi Takarékpénztár
Részvénytársaság.

Elsőrendű **széna és lóhere**

a törkómérőn eladó.

— Értekezhetni Uri-utca 56. sz. —

REISZ MIKSA

BUTORGYÁRA

Békéscsaba — Nagyvárada
Kossuth (Sas)-uteza 7.